

Hastalıkta Namaz

Ayakda duramıyan veya ayakda durunca, hastalığının uzayacağını çok zan eden hasta, namâzını oturarak kılip, rükû' için bedenini biraz eğir. Sonra dikilip, sonra yere iki kerre secde yapar. Kolayına geldiği gibi oturur. Diz çökmesi, bağdaş kurması, ihtibâ etmesi, ya'nî kaba etleri üzerine oturup kollarını dizlerinin etrafına halka yapması câizdir. Baş, diş, göz ağrısı hastalık sayılır. Düşmana görünmek korkusu da, özrdür. Ayakda orucu, abdesti bozulan da oturarak kılar. Bir şeye dayanarak ayakda durabilen dayanarak kılar. Ayakda fazla duramıyan, iftitâh tekbirini ayakda alıp, ağır hâsıl olunca, oturarak devâm eder.

Yere secde yapmakdan âciz olan, ayakda okuyup, rükû' ve secde için oturarak imâ eder. Oturup rükû' için biraz, secde için dahâ çok eğilir. Bedenini eğemiyen, başını eğir. Birşey üzerine secde etmesi lâzım değildir. Birşey üzerine secde ederse, secde için, rükû'dan fazla eğilmiş ise, namâzı sahîh olursa da, mekrûhdur. Dayanarak oturmak mümkün iken, yatarak imâ câiz olmaz. Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem", bir hastayı ziyâret etdi. Bunun eli ile yasdığı kaldırıp, üzerine secde ettiğini görünce, yastığı aldı. Hasta, odun kaldırarak bunun üstüne secde etdi. Odunu da aldı ve **(Gücün yeterse, yere secde et! Yere eğilemezsen, yüzüne birşey kaldırıp, bunun üzerine secde etme! İmâ ederek kıl ve secdede, rükû'dan dahâ çok eğil!)** buyurdu. **(Bahr-ür-râik)**da bildirildiği üzere, Âl-i İmrân sûresinin yüzdoksanbirinci âyet-i kerîmesinde meâlen, **(Namâzı, gücü yeten ayakda kılar. Âciz olan oturarak kılar. Bundan da âciz olan yatarak kılar)** buyurulmaktadır. İmrân bin Husayn hasta olunca, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buna, **(Ayakda kıl! Gücün yetmezse, oturarak kıl! Buna da kudretin olmazsa, yan veya sırt üstü yatarak kıl!)** buyurdu. Görülüyor ki, ayakda duramıyan hasta, oturarak kılar. Oturamıyan, yatarak kılar. Sandalyada, koltukda kılmağa izn verilmemiştir. Hastanın ve otobüsde, tayyârede gidenin, koltukda, sandalyada kılması islâmiyyete uygun değildir. Cemâ'ate gidince ayakda kılamıyan, evinde ayakda kılar. Yirmi şeyden birinin bulunması, cemâ'ate gitmemek için özr olur. Yağmur, şiddetli sıcak ve soğuk, canına veya malına saldıracak düşman korkusu, arkadaşlarının gidip yolda yalnız kalmaktan korkmak, havânın çok karanlık olması, fakîr borçlunun yakalanıp habs olunmaktan korkması, kör olmak, yürüyemeyecek felci olması, bir ayağı kesik olmak, hasta, kötürüm olmak, çamur, yürüyememek, yürüyemiyen ihtiyâr, nâdir bulunan fikh dersini kaçırmak, sevdiği yemeği kaçırmak korkusu, yolculuğa hareket hâlinde olmak, yerine bırakacak kimse bulunmıyan hasta bakıcı, gece şiddetli rüzgâr, halâyâ gitmek için sıkışmak. Hastalığının artmasından veya uzamasından korkan hasta ve hastası bakımsız kalacak olan hasta bakıcı ve çok ihtiyârlıktan yürümesi güç olmak, Cum'a namâzına gitmemek için özrdür. Cemâ'ate yürüyerek gidip gelmek, vâsitaya binerek gitmekden efdâldir. Câmi'de sandalyada, koltukda oturarak, imâ ile kılmak câiz değildir. İslâmiyyetin bildirmediği şekilde ibâdet yapmak **(Bid'at)** olur. Bid'at işlemenin büyük günâh olduğu fikh kitâblarında yazılıdır.

Birşeye dayanarak oturamıyan hasta, sırt üstü yatarak, sırt üstü yatamazsa, sağ yanına yatarak başı ile imâ eder. Kibleye dönemiyen, kolayına gelen cihete doğru kılar. Sırt üstü yatanın başı altına birşey konarak, yüzü kibleye karşı yapılır. Dizlerini dikmesi iyi olur. Başı ile imâ edemiyenin namâzı kazâyâ bırakması câiz olur. Namâz arasında hasta olan, gücü yetdiği şekilde devâm eder. Yerde oturarak kılan hasta namâzda iyi olursa, ayakda kılarak devâm eder. Akıllı, şu'ûru giden, namâz kılmaz. Beş vakt geçmeden iyi olursa, beş vakti kazâ eder. Altı namâz geçerse, hiç kazâ etmez.

İmâ ile de olsa, kılınmayan namâzı acele kazâ etmek farzdır. Kazâ etmeden ölüm hâline gelirse, kılmadığı namâzların iskâtı için, bıraktığı maldan fidye verilmesini vasiyyet etmek vâcib olur. Vasiyyet etmezse, velîsinin, hattâ yabancıнын kendi malından iskât yapması câiz olur denilmiştir.

Kaynak: Namaz Kitabı